

FICHA TÉCNICA DE LA ASIGNATURA

Datos de la asignatura	
Nombre Completo	Actualización científica y currículo de las Ciencias sociales
Código	E000004464
Título	Grado en Educación Primaria
Impartido en	Grado en Educación Primaria [Primer Curso] Grado en Educación Infantil y Grado en Educación Primaria [Primer Curso]
Nivel	Reglada Grado Europeo
Cuatrimestre	Semestral
Créditos	6,0
Carácter	Obligatoria (Grado)
Departamento / Área	Centro de Enseñanza Superior Alberta Giménez (CESAG)
Responsable	Dr. Antoni Vives Reus
Horario	Consultar el portal web http://cesag.org
Horario de tutorías	Dimecres de 15 a 16 horas

Datos del profesorado	
Profesor	
Nombre	Antonio Vives Reus
Departamento / Área	Departamento de Ciencias Sociales y Jurídicas
Despacho	7
Correo electrónico	avives@cesag.comillas.edu

DATOS ESPECÍFICOS DE LA ASIGNATURA

Contextualización de la asignatura
Aportación al perfil profesional de la titulación
No hi ha dubte que a l'hora de formar els futurs professionals de l'educació és necessari que tinguin els màxims coneixements de Geografia i Història universal, de l'Estat espanyol i de les Illes Balears. Les Ciències Socials formen part de l'assignatura "Ciències Socials", matèria que s'integra dins el Currículum de l'Educació Primària a les Illes Balears (BOIB Núm. 97, de 19 de juliol de 2014).
Prerrequisitos
Es recomanen coneixements bàsics de geografia i història de les Illes Balears, l'Estat espanyol, Europa i el món. Al mateix temps, el coneixement de bases de dades, biblioteques, museus, centres de documentació i el domini d'Internet.

També es recomana una coneixement intermig de la Llengua Catalana, donat que aquesta assignatura forma part del grup de matèries que capacitarien per a l'ensenyament en Llengua Catalana a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (Homologació FOLC).

Competencias - Objetivos

Competencias

GENERALES

CGI04	Habilidades de gestión de la información proveniente de fuentes diversas	
	RA1	Utiliza diversas fuentes en la realización de sus trabajos
	RA2	Cita adecuadamente dichas fuentes
	RA3	Incorpora la información a su propio discurso
	RA4	Maneja bases de datos relevantes para el área de estudio
	RA5	Contrasta las fuentes, las critica y hace valoraciones propias
CGI05	Conocimientos generales básicos sobre el área de estudio	
	RA1	Utiliza fuentes primarias sobre las diferentes materias y asignaturas
	RA2	Se interesa por las bases teóricas que sostienen su actuación profesional e identifica autores relevantes
	RA3	Conoce los aspectos clave de las disciplinas básicas que apoyan su formación
	RA4	Se familiariza con experiencias educativas arraigadas y de reconocida calidad y conoce algunas innovaciones relevantes en diferentes lugares
CGP08	Trabajo en equipo	
	RA1	Participa de forma activa en el trabajo de grupo compartiendo información, conocimientos y experiencias
	RA2	Se orienta a la consecución de acuerdos y objetivos comunes
	RA3	Contribuye al establecimiento y aplicación de procesos y procedimientos de trabajo en equipo
	RA4	Maneja las claves para propiciar el desarrollo de reuniones efectivas
	RA5	Desarrolla su capacidad de liderazgo y no rechaza su ejercicio

CGP09	Capacidad crítica y autocrítica	
	RA1	Analiza su propio comportamiento buscando la mejora de sus actuaciones
	RA2	Se muestra abierto a la crítica externa sobre sus actuaciones
	RA3	Detecta e identifica incoherencias, carencias importantes y problemas en una situación dada
CGP10	Compromiso ético	
	RA1	Adecua su actuación a los valores propios del humanismo y la justicia
	RA2	Muestra una conducta coherente con los valores que enseña
	RA3	Se considera a sí mismo como agente de cambio social
	RA4	Procura defender los derechos humanos ante sus alumnos y compañeros
	RA5	Conoce y asume de forma reflexionada los principios éticos y deontológicos de la profesión de maestros
	RA6	Se preocupa por las consecuencias que su actividad y su conducta puede tener para los demás
CGS15	Comprensión de las culturas y las costumbres de otros países	
	RA1	Comprende la diversidad cultural y social como un fenómeno humano y como una fuente de riqueza
	RA2	Muestra interés por el conocimiento de otras culturas
	RA3	Propicia contextos relacionales inclusivos ante la diversidad
	RA4	Respeto la diversidad cultural
CGS16	Comprensión del hecho religioso y de los valores cristianos	
	RA1	Conoce los fundamentos del hecho religioso
	RA2	Es capaz de dar respuesta a la vocación cristiana de los alumnos
	RA3	Respeto la libertad religiosa como un valor y asume el pluralismo religioso.
ESPECÍFICAS		

CEC02	Sólida formación científico-cultural	
	RA1	Conoce los hitos esenciales del desarrollo de la cultura en sus dimensiones técnico-científica, histórica, religiosa y literaria así como los avances actuales más relevantes en estos campos.
	RA2	Interpreta y comprende el mundo presente teniendo en cuenta un rico acervo de conocimientos científico-culturales
	RA3	Manifiesta una actitud positiva y un elevado interés por actividades culturales (artísticas, científicas, musicales...) que se ofrecen en su entorno inmediato.
CEP32	Conocer el currículo escolar de las ciencias sociales.	
	RA1	Maneja los objetivos del currículo de ciencias sociales, entendiendo su contribución a las metas educativas generales de la etapa de Educación Primaria y siendo capaz de establecer prioridades entre esos objetivos en caso de necesidad.
	RA2	Construye un esquema integrado del conjunto de contenidos de ciencias sociales de la Educación Primaria (tanto conceptuales como procedimentales y actitudinales) y es capaz de concretarlo en unidades didácticas propias de cada uno de los tres ciclos de la etapa.
	RA3	Comprende los procesos que sustentan el aprendizaje de las ciencias sociales en esta etapa educativa y articula las decisiones metodológicas y de evaluación que mejor se ajusten a las necesidades del alumnado.
CEP33	Integrar el estudio histórico y geográfico desde una orientación instructiva y cultural.	
	RA1	Conoce los hitos esenciales del desarrollo de la cultura y de la sociedad en sus dimensiones espacio-temporales, así como los avances historiográficos más importantes en estos campos.
	RA2	Relaciona los hechos del pasado desde la perspectiva de una historia total.
	RA3	Desarrolla la comprensión del medio geográfico y natural y de los fenómenos socio-históricos más relevantes, aprovechando la curiosidad y la capacidad de indagación de los alumnos.

BLOQUES TEMÁTICOS Y CONTENIDOS

Contenidos – Bloques Temáticos

I. MARC INTRODUCTORI

Legislació i currículum de les Ciències Socials dins el marc de les Illes Balears.

II. BLOC DE GEOGRAFIA

Bloc temàtic 1. Percepció i representació de l'espai: el cas concret de les Illes Balears

Tècniques i sistemes de representació espacial. La diversitat dels conceptes de l'espai (absolut i relatiu). Els diferents tipus de mapes i els seus elements. Les gràfiques: una eina fonamental.

Bloc temàtic 2. La Geografia Física: relleu, clima, aigües i vegetació a les Illes Balears

La Terra se divideix en plaques. Les influències en el relleu. Litosfera, hidrosfera, i atmosfera i les seves interaccions. Els principals medis naturals de les Illes Balears, la Península Ibèrica, Europa i el Planeta.

Bloc temàtic 3. La Geografia Humana: població i recursos. Sistemes d'assentament

Com s'estudia la població?. Estructura, distribució i història de la població. Dialèctica població-recursos. Els sistemes d'assentament. Població rural i població urbana. L'espai urbà. Les migracions: causes, tipus i efectes. La població a les Illes Balears, l'Estat Espanyol, Europa i el Món.

III. BLOC D'HISTÒRIA

Bloc temàtic 4. L'estudi de la prehistòria. Les diferents possibilitats a les Illes Balears

Treballar i conèixer l'arqueologia. Jaciments, fòssils i arqueòlegs. De primat a Homo Sapiens. La prehistòria a Espanya i les Illes Balears. Els jaciments arqueològics: propostes i itineraris

Bloc temàtic 5. El Món Antic

Les primeres civilitzacions. La influència grecollatina en el Mediterrani. Una proposta didàctica: el cas de Pol·lèntia a Mallorca.

Bloc temàtic 6. L'Edat Mitjana. El món musulmà. Anàlisi de l'antiga Madina Mayurqa

Islam. La societat, l'economia i l'art musulmà. El patrimoni històric i artístic. Les influències del món àrab.

Bloc temàtic 7. L'Edat Mitjana. Els segles del gòtic. El cas concret de les Illes Balears

El concepte de cristiandat. Una societat estamental. El feudalisme. Possibles itineraris didàctics

IV. BLOC DE RECURSOS

Bloc temàtic 8. La realitat museística a les Illes Balears.

Infraestructures. L'oferta museística i els seus possibles recursos didàctics

METODOLOGÍA DOCENTE

Aspectos metodológicos generales de la asignatura

- Com a mínim dues tutories al llarg del curs: una a començament i l'altra al final
- Reunions específiques en grups de treball per orientació del treball autònom i en grup
- Activitats en grup
- L'alumne/a utilitzarà un quadern d'aprenentatge que servirà per a l'avaluació contínua del treball pràctic
- Participació a les activitats, tallers, setmanes culturals que s'organitzin des del CESAG i que el professor recomani participar-hi i/o assistir-hi.

D'altra banda, i pel que fa al seguiment de l'assignatura, és precís assenyalar la importància de l'Article 15

de les Normes Acadèmiques de Comillas:

Artículo 15

1. Se denomina escolaridad al proceso de evaluación continua del cual forma parte esencial la asistencia a clase. (RG, art. 93)
2. La asistencia a clase y a las actividades docentes presenciales, cuya comprobación corresponde a cada profesor, es obligatoria para todos los alumnos. La inasistencia comprobada e injustificada a más de un tercio de las horas lectivas impartidas en cada asignatura, puede tener como consecuencia la imposibilidad de presentarse a examen en la convocatoria ordinaria del mismo curso académico. En el supuesto de que se aplicara esta consecuencia, la pérdida de convocatoria se extenderá automáticamente a la convocatoria extraordinaria. A todos los efectos, se considerará pendiente de cumplimiento de la escolaridad obligatoria de la asignatura. Para que pueda hacerse efectiva la pérdida de convocatoria es necesario que, al comienzo del curso, se dé a conocer por escrito, en la **guía docente**, a los alumnos la norma establecida en el apartado anterior junto con el resto de las normas y régimen de desarrollo de la asignatura.

RESUMEN HORAS DE TRABAJO DEL ALUMNO

HORAS PRESENCIALES		
Lecciones magistrales	Seminarios y talleres (casos prácticos)	Trabajos grupales
40,00	15,00	5,00
HORAS NO PRESENCIALES		
Estudio personal y documentación	Trabajos individuales	Ejercicios prácticos/resolución de problemas
45,00	30,00	15,00
CRÉDITOS ECTS: 6,0 (150,00 horas)		

EVALUACIÓN Y CRITERIOS DE CALIFICACIÓN

Actividades de evaluación	Criterios de evaluación	Peso
Exàmens: prova escrita teòrica i pràctica	Assoliment dels conceptes bàsics de l'assignatura. Esquematitzar i relacionar les formes d'organització social amb els sistemes polítics i econòmics. Utilitzar de forma precisa el vocabulari associat als conceptes geogràfics, històrics i artístics.	50 %
	- Programar activitats que integrin transversalment continguts històrics i geogràfics de l'entorn.	

<p>Treballs individuals i/o grupals</p> <p>Carpeta d'Aprenentatge. Treballs personals i en petit grup al llarg del semestre, els quals es desenvoluparan en el quadern d'aprenentatge, que seran revisats i avaluats periòdicament i que inclouran les tasques encomanades a l'aula i els aspectes següents: sortides durant el quadrimestre, de les quals s'haurà de presentar una memòria. Materials cartogràfics, biogràfics, comentaris d'audiovisuals, mapes conceptuals, enquestes, fitxes i documentació gràfica i audiovisual</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Seleccionar recursos didàctics i avaluar la seva utilitat en relació amb el currículum de les Ciències Socials. - Formular propostes creatives que fomentin l'aprenentatge a través de l'experimentació. - Aplicar recursos tecnològics al desenvolupament d'unitats didàctiques. - Desenvolupar unitats didàctiques a partir de recursos tecnològics. - Col·laborar en el desenvolupament de projectes col·lectius i treballs grupals. - Programar sortides de camp utilitzant recursos pròxims. - Manejar fonts d'informació diversa, ordenar la informació que proporcionen, classificar-la i utilitzar-la com a recurs didàctic. 	<p>50 %</p>
---	--	-------------

Calificaciones

-Prova escrita teòrica i pràctica: per superar l'assignatura es requerirà un 5 de la prova escrita. Aquesta prova és recuperable a la convocatòria extraordinària.

-Carpeta d'Aprenentatge: per superar-la es requerirà un 5. A la convocatòria extraordinària només es podran recuperar aspectes formals (ortografia, gramàtica, sintaxi i estructura), en cap cas, són recuperables els aspectes de continguts.

PLAN DE TRABAJO Y CRONOGRAMA

Actividades	Fecha de realización	Fecha de entrega
Treballs de la Carpeta d'Aprenentatge	Al llarg del semestre	Final de curs
Visites didàctiques	Durant les classes	A final del semestre

BIBLIOGRAFÍA Y RECURSOS

Bibliografía Básica

-BALLESTER VALLORI, Antoni (1999): *La didáctica de la geografía. Aprenentatge significatiu i recursos didàctics a les Illes Balears*, Ed. Documenta Balear, Palma.

-DOMÍNGUEZ GARRIDO, Mª Concepción -Coord.- (2007): *Didáctica de las Ciencias Sociales*, Ed. Pearson Educación, Madrid.

- HERNÁNDEZ CARDONA, F. Xavier (2007): *Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*, Ed. Graó, Barcelona
- ROMERO, Juan et alter (2004): *Geografía humana: procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado*, Ed. Ariel, Barcelona

Bibliografía Complementaria

- AA.VV. (1982): *Cien años de la historia de Baleares*, Ed. Salvat-Sa Nostra, Estella.
- AA.VV. (1989-,,): *Enciclopèdia de Menorca*. Ed. Obra Cultural de Menorca, Maó.
- AA.VV. (1989): *Gran Enciclopèdia de Mallorca*, Ed. Promomallorca, Palma.
- AA.VV. (1989): *Història de Mallorca*, 2 vol. Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, Núm. 20-21, Palma.
- AA.VV. (1995): *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera*. Ed. Consell Insular d'Eivissa i Formentera, Eivissa.
- AA.VV. (1996): *Atles de les Illes Balears i d'Espanya*, Ed. Anaya, Madrid.
- AA.VV. (1999): *Col·lecció Guia dels pobles de Mallorca*, Ed. Hora Nova, Palma.
- AA.VV. (2000): *Història de les Illes Balears*, Ed. Conselleria d'Educació i Cultura-Documenta Balear, Palma.
- AA.VV. (2000): *La formación del profesorado de geografía e historia en secundaria*, ÍBER, Núm. 42, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2000): *Nuevos enfoques de la educación cívica y de la educación política*, IBER, núm. 44, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2000): *Recursos de Internet para la enseñanza de la historia*, IBER, Núm. 41, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2002): *Fora Vila. Ecologia, agricultura, natura, patrimoni i cultura popular de les Illes Balears*, Ed. El Mundo-El Día de Baleares, Palma.
- AA.VV. (2002): *Turisme i societat a les Illes Balears*, 2 vol., Ed. Grup Serra-Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears, Palma.
- AA.VV. (2005): *Balears portes obertes*, Ed. Lunwerg. Barcelona.
- AA.VV. (2005): *El món romà a les Illes Balears*, Ed. Fundació la Caixa, Barcelona.
- AA.VV. (2006): *Història de les Illes Balears en còmic*, Ed. Sa Nostra, Palma.
- AA.VV. (2008): *La enseñanza de una ciencia social: la economía*, Ed. Graó, Barcelona.
- AA.VV. (2008): *GR221 Ruta de Pedra en sec. Serra de Tramuntana*, Ed. Triangle Postals, Barcelona.
- AA.VV. (2009): *Els estudis i la premsa local al segle XXI*, 2 Vol., Ed. Institut d'Estudis Balearics, Palma.
- AA.VV. (2010): *Itineraris històrics por las Islas Baleares*, Ed. Diario de Mallorca, Palma.
- AA.VV. (2010): *El coneixement del medi natural, social i cultural i les competències bàsiques a l'educació primària*, Ed. Conselleria d'Educació i Cultura, Palma.
- AA.VV. (2015): *La Serra de Tramuntana: Patrimoni Mundial. Unitat Didàctica*, Ed. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, Palma.
- ALDCROFT, Derek H. (1998): *Historia de la economía europea (1914-1990)*, Ed. Crítica, Barcelona.
- ALENYAR FUSTER, Miquel (1984): *Introducció a l'economia de les Balears*, Ed. Caixa de Balears "Sa Nostra", Palma.
- ALZINA MESTRE, Jaume (1998): *Les Illes Balears: geografia i història. Elements de programació didàctica per a l'ensenyament de les ciències socials a l'Educació Secundària Obligatoria*, Ed. Moll, Palma.
- ANDREU VIVES, Joan; SERRA BUSQUETS, Sebastià -Coords.- (2007): *Les fires, els mercats i les festes populars dels nostres pobles*, Ed. Consell de Mallorca, Palma.
- ARAMBURU, Javier; GARRIDO, Carlos; SASTRE, Vicenç (1994), *Guía arqueológica de Mallorca*, Ed. Olañeta, Col. La Foradada, Núm. 13, Palma.
- AVILA R.; ALCÁZAR, CR., DIEZ, C. -Eds.- (2008): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Currículo Escolar y*

Formación del Profesorado. La didáctica de las Ciencias Sociales en los nuevos planes de estudio, Jaén.

-BATLLORI, R.; GÓMEZ, E.; OLLER, M., PAGÉS, J. -Eds.- (2004): *De la teoría a l'aula. Formació de professorat i ensenyament de les Ciències Socials*, Ed. Departament de Didàctica de la Llengua, de la Literatura i de les Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.

-BENEJAM, Pilar et alter (2002): *Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos*, Ed. Graó, Barcelona.

-BENNÀSAR, Miquel; VIDAÑA, Luis (1997): *Història Moderna de les Germanies a la Guerra del Francès*, Ed. Conselleria d'Educació i Cultura, Col. Ciències Socials a les Illes Balears, Núm. 14, Palma.

-BLANES, Camil·la; MARIMON, Antoni -Coord.- (1998): *Història de Mallorca (1975-1998)*, Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, núm. 45, Palma.

-BREU, Ramon (2010): *El documental como estrategia educativa. De Flaherty a Michael Moore, diez propuestas de actividades*, Ed. Graó, Col. Biblioteca d'Aula, Núm. 272, Barcelona.

-CALAF, Roser (1994): *Didáctica de las ciencias sociales. Didáctica de la historia*, Ed. Oikos-Tau, Barcelona.

-CASASNOVAS, Miquel-Àngel (2005): *L'economia balear (1898-1929)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 46, Palma.

-CASASNOVAS, Miquel Àngel (2007): *Història de les Illes Balears*, Ed. Moll, Col. Els Treballs i els Dies, Núm. 44, Palma.

-CASASNOVAS, Miquel Àngel; GINARD, David (2006): *L'època contemporània a les Balears (1780-2005)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Balears, Núm. 50, Palma.

-CASASSAS YMBERT, Jordi -Coord.- (2005): *La construcción del presente. El mundo desde 1848 hasta nuestros días*, Ed. Ariel, Barcelona.

-CRUZ ROMERO, M.; SAZ, Ismael -Eds.- (2002): *El siglo XX. Historiografía e Historia*, Ed. PUV, València.

-DURAN, Miquel; SERRA, Sebastià -Coord.- (2008): *Les Illes Balears, un ésser viu. 25 anys d'autogovern (1983-2008)*, Ed. Institut d'Estudis Autònòmics, Palma.

-FORN SALVÀ, Francesc (2010): *El laboratori d'història. La pràctica en la comprensió del passat*, Ed. Horsori, Barcelona.

-GARCÍA DE CORTÁZAR, Fernando (2010): *Las fotos que hicieron historia 1900-2011*, Ed. JdeJ, Madrid.

-GARRIDO, Carlos (2009): *Guia de la Palma Gòtica*, Ed. Institut d'Estudis Baleàrics, Palma.

-HERNÁNDEZ SANDOICA, Elena (2004): *Tendencias historiográficas actuales*, Ed. Akal, Madrid.

-MARGARIT, Meritxell (2008): *Petita història de Jaume I, el Conqueridor*, Ed. Mediterrània, Barcelona.

-MELIS, Lourdes; SERRA, Sebastià; VIVES, Antoni (2009): *Els museus de les Illes Balears*, Ed. IEB, Palma.

-MORAL RUIZ, Joaquin del (1999): *Historia y ciencias humanas sobre metodología y didáctica*. Ed. Huerga y Fierro, Murcia.

-PARCERISA, Artur (1999): *Didáctica en la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela*, Ed. Graó, Barcelona.

-PÉREZ, X. (1996): *Les fonts en les Ciències Socials. Instruments per a l'estudi de les societats*, Ed. Graó, Col. Biblioteca de Guix, núm. 105, Barcelona.

-PICORNELL, C.; RIOS, P.; SUREDA, J. (1989): *Els sectors econòmics a les Illes Balears*, Ed. Oikos-Tau, Barcelona.

-PUJALTE, Ferran (2002): *Transports i comunicacions a les Balears durant el segle XX*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 35, Palma.

-RAYÓ, Miquel (2004): *L'ecologisme a les Balears*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 42, Palma.

-RIPOLL MARTÍNEZ, Antònia -Dir.- (1998): *Gran Atlas de l'Enciclopèdia de Mallorca*, Ed. Promomallorca, Palma.

- ROCA, Joan (2006): *La indústria a Mallorca (segles XIX-XX)*, Ed. Documenta Balear, Col. Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears, núm. 48, Palma.
- ROIG OBIOL, Joan (1995): *Atlas Histórico*, Ed. Vicens Vives, Barcelona.
- SALAS FUSTER, Antoni (2005): *Palma ahir, Palma avui*, Ed. Ajuntament de Palma, Palma.
- SALVÀ TOMÀS, Pere -Dir.- (1995): *Atles de les Illes Balears*, Edicions Cort, Palma.
- TORRES BRAVO, Pablo Antonio (2001): *Didáctica de la historia y educación de la temporalidad: tiempo social y tiempo histórico*, Ed. UNED, Madrid.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005): *Ensenyar a pensar historicament. Los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia*, Ed. Hosorio, Barcelona.
- TREPAT, Cristòfol A.; RIVERO, Pilar (2010): *Didáctica de la historia y multimedia expositiva*, Ed. Graó, Col. Biblioteca d'Aula, Núm. 276, Barcelona.
- VALERO, Gaspar (1995): *Palma, ciutat de llegendes. Itineraris pels mites, les llegendes, les curiositats i els detalls de la ciutat de Mallorca*, Ed. Olañeta, Col. La Foradada, núm. 17, Palma.
- VALLESPÍR, Jordi -Coord.- (2006): *L'educació intercultural a les Illes Balears. Anàlisi de l'educació primària*, Ed. Universitat de les Illes Balears, Col. Antropologia de l'Educació, núm. 6, Palma.

AUDIOVISUALS:

- Documentales de la *National Geographic Society*
- Documentales del Discovery Channel
- Documentales: -La increíble història de les Illes Balears
- Documentales: Los años del NO-DO

REVISTES:

- Mayurqa (Departament de Ciències Històriques de la Universitat de les Illes Balears)
- Enseñanza de las Ciencias Sociales. Revista de Investigación, Ed. ICE-Universitat de Barcelona.
- Conciencia Social. Anuario de didáctica de geografía, historia y otras ciencias sociales, Editorial Akal.
- Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales Geografía e Historia, Editorial Graó, Barcelona.
- Panta rei (Asociación de Profesores y Alumnos de Historia de la Universidad y Enseñanza Media de la Región de Murcia)
- La Aventura de la Història
- L'AVENÇ

PORTALS WEB:

- <http://www.weib.caib.es>
- <http://www.edu365.cat>
- <http://www.euroaventura.net>
- <http://www.h-debate.com>
- <http://artehistoria.com>
- <http://www.educahistoria.com>
- <http://www.historiasiglo20.org>
- <http://www.historica.cat>
- <http://www.entrecultures.org>
- <http://www.buxaweb.com>
- <http://www.cedoc.uib.es>
- <http://www.ub.es/histodidactica>
- <http://www.xtec.es/aulanet/viatge>

COMILLAS
UNIVERSIDAD PONTIFICIA

ICAI ICADI CIHS

GUÍA DOCENTE 2018 - 2019

<http://www.cinehistoria.com>

<http://www.gh.profes.net>

<http://www.librosvivos.net>

<http://www.edualter.org>

<http://www.clio.rediris.es>

<http://www.itinerarioshistoricos.diariodemallorca.es>

<http://www.balearsculturaltour.com>

<http://www.farsdebalears.org>

<http://www.fundacion.telefonica.com/arsvirtual/>

<http://www.romanorumvita.com>

<http://www.atapuerca.es>